SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 224. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 23, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го ЛИСТОПАДА 1990 Ч. 224 РІК XCVII

УКРАЇНА І РОСІЯ ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР

Київ (УНІАР, УПА). — Тут в понеділок, 19-го листопада, у Верховній Раді України підписано договір між Україною і Росією як між двома рівними і суверенними державами згідно з волею їх народів без посередництва центру і складений на основі міжнародних правових норм. Документ стверджує територіяльну цілісність республік у нинішніх межах, систему колективної безпеки, ґарантії прав громадян. Договір передбачає економічну, наукову і культурну співпрацю. Громадянам СССР, які проживають на територіях обох республік, після прийняття сторонами законів про громадянство, ґарантується право збереження громадянства тієї республіки, де вони живуть. Обидві держави беруть під захист на своїх територіях національні меншости. Договір укладений на 10 років. Якщо за цей час жодна зі сторін його не уневажнить, дія документу автоматично продовжується ще на 10 років. Ввечорі 19-го листопада російська делеґація на чолі з Б. Єльциним від'їхала до Москви.

Після підписання договору голови Верховних Рад України та Росії зустрілися з кореспондентами у приміщенні Української профспілкової Ради, де відбулася пресова конференція. Борис Єльцин і Леонід Кравчук висловили твердий намір будувати відносини між державами на рівноправних основах за взаємною повагою до державного суверенітету обох держав.

Б. Єльцин на запитання про його ставлення до промови президента СССР Міхаїла Горбачова на засіданні Верховної Ради СССР 18-го листопада, відповів, що головною її вадою вважає неузгодженість з суверенними республіками, без чого успіх неможливий. Єльцин додав, що загалом він не може оцінити промову президента однозначно. На запитання про статус Криму Єльцин відповів, що це питання повинно вирішуватися мешканцями Криму та Верховною Радою України і що він стоїть за невтручання у внутрішні справи республік. Єльцин категорично відкинув припущення щодо його причетности до недостави пального Україні і натякнув, що це може бути провокацією певної організації. З приводу конфлікту між суспільством та „ініціяторами перебудови" голова ВР Росії заявив, що „конфлікт досяг останньої межі" і не може бути розв'язаний поки уряд Рижкова не зрезиґнує. Особливо Б. Єльцин наголосив, що рішення Верховної Ради Росії про передання центрові шістьох повноважень — зокрема щодо оборони, державної безпеки, атомної енерґетики, зв'язку та повітряного сполучення — вже не відповідає вимогам сьогоднішнього дня. Росія залишає за собою право створення власної служби безпеки та власних летунських компаній.

Голова Верховної Ради України Л. Кравчук також відповів на численні запитання, в тому числі і про арешт С.Хмари. Кравчук відповів, що після рішення Верховної Ради про позбавлення С. Хмари депутатських повноважень, він мусить підкорятися законові, як і кожен громадянин, і що всі дії правоохоронних органів є правомірними. На питання, де тепер перебуває С. Хмара, Кравчук відповів, що йому це невідомо.

Голова НТШ зі Львова виступить в Чикаґо

Чикаґо (Н.Н.). — При кінці листопада до Америки прибув голова відновленого Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, член-кореспондент Академії Наук УССР, фізик, доктор наук Олег Романів. Господарем ученого гостя з України є наукове Товариство ім. Шевченка в Америці. Д-р Романів виступить з доповідями в кількох осередках Америки й Канади.

У суботу, 8-го грудня, українське Чикаґо вітатиме голову львівського НТШ. Тут запляновано особливий академічний вечір, темою якого буде „Наука в Україні і діяспора". Після доповідей гостя та організаторів, товариська зустріч продовжуватиметься при буфетовій вечері. Вступ — 15 дол.

Вечір відбудеться в авдиторії собору свв. Володимира й Ольги, о 6-ій годині вечора. Організаторами цієї зустрічі є місцевий осередок НТШ, Філія Українського Католицького Університету та редакція Енциклопедії Української Діяспори. Чистий прибуток з цієї імпрези буде звернено на потреби НТШ у Львові та на Енциклопедію Діяспори.

„Світло зі Сходу" поставлять у театрі „Ля Мама"

Ню Йорк. — „Світло зі Сходу", що виставляється в театрі „Ля Мама" від 23-го листопада до 9-го грудня, це документ-мрія". Мрії теперішніх нюйоркських акторів переливаються в мрії групи акторів 1920 року в Києві, які намагалися творити новий світ на сцені.

„Світло зі Сходу" — це твір мистецької групи Яра, нової групи, що досліджує ідеї і культури Сходу. Дійство використовує документальний матеріял про Київський Драматичний Театр (1920-21) та українську поезію.

Виставу створила й режисерує Вірляна Ткач, що переклала матеріял — спогади групи молодих акторів, які вирушили з Києва у 1920 році шукати нових напрямних. Тут уживається теж щоденник їхнього режисера Леся Курбаса, щоб слідкувати за розвитком тої унікальної аванґардної групи, що перетворилася в театр „Березіль", один з найбільш новаторських театрів 1920-их років.

Поезія найбільших українських поетів, Тараса Шевченка і Павла Тичини, представляється двомовно, решта вистави в англійській мові. В. Ткач і Ванда Фипс виготовили англійський переклад, який представляють актори. Поезію в оригінальній українській мові подається на стрічці і це творить звукову тканину дійства. Оригінальну музику скомпонував і виконує молодий український композитор з Канади Роман Гурко. Висвітлення прозірок з матеріялу театральної групи 1920-их років допомагає відновити колишні мрії Л. Курбаса.

Як відомо, мистецька група Яра виникла з групи мистців різного походження, що вже кілька разів співпрацювали на постановках у театрі „Ля Мама". Весною вони зорганізували Яру і створили „Світло зі Сходу" у майстерні. Яра — це динамічна частина нового діялогу між Сходом і Заходом. Її недавно запросили до Києва, де відбувається дія „Світла зі Сходу".

Режисер В. Ткач співпрацює з театром „Ля Мама", де вона ставила американську прем'єру Іренеуша Ірединського „Вівтар самому собі" і де вона створила весною „Світло зі Сходу". Попередньо вона там режисерувала „Три місяці" Тіна Хуареза з театральним ансамблем американських індіян. Вона також режисерувала постановки для Академії Музики в Брукліні. Її статті про Л. Курбаса і його театр появилися у славістичних і театральних журналах.

До ансамблю належать: Джейсон Бауер, Шон Іден, Емі Ґраппел, Тимоті Ґрір, Пітер МекКейб, Ребека Мур, і Шона Такер. Українські голоси на стрічці: Оля Шуган, Софія Зєлик та інші. Оформлення сцени й світла створив Ватоку Уено, костюми Керол Ен Пелетіє. Співперекладачем є Ванда Фипс, а керівником сцени Тамара Іваночко. Ансамбль і працівники, включно з режисером В. Ткач і композитором Р. Гурком, є

Закінчення зі стор. 3

В КИЄВІ ВІДБУЛАСЯ ІНТРОНІЗАЦІЯ ПАТРІЯРХА МСТИСЛАВА

С. Бавнд Брук, Н.Дж. — Згідно з повідомленнями, що їх Митрополича Канцелярія Української Православної Церкви в ЗСА отримала з Києва, там в неділю, 18-го листопада, відбулася інтронізація першого Патріярха Київського і Всієї України Мстислава. Як заплянована, урочистості довершено в соборі св. Софії, який місцеві власті за згодою президента Леоніда Кравчука та прем'єра Вітольда Фокіна передали на цей день віруючим Української Автокефальної Православної Церкви.

Урочистості розпочалися з Всеношної, яку в суботу вечором члени ієрархії УАПЦеркви відслужили в соборі св. Андрія Первозванного. Після відправи до присутніх промовив Митрополит Львівський і Галицький Іоан, який у своєму слові зосередився, між іншим, на емоційних переживаннях Патріярха Мстислава, якого Боже Проведіння майже 50 років тому покликало саме в тому храмі до архипастирського служіння. Саме значення вечірньої відправи напередодні першої в історії УАПЦеркви патріяршої інтронізації Владика Іоан окреслив як „Свят Вечір" українського народу.

В неділю, 18-го листопада, церковні урочистості завершено відправою архипастирської Святої Літургії в соборі св. Софії. В Богослуженні, яке очолив сам Патріярх Мстислав, взяли участь всі члени ієрархії УАПЦеркви в Україні разом з прибувшими на інтронізацію з ЗСА Архиєпископом Константином та Єпископом Антонієм. Владикам сослужило коло 40 священиків, при чому понад 200 отців стояло, попереду віруючих, у вщерть заповненій церкві. Між віруючими були також Микола Колесник, голова Ради по справах релігії при Раді Міністрів Української РСР, депутати до Верховної Ради УРСР Михайло Горинь, Сергій Головатий, Микола Поровський та Василь Червоній, депутат до ВР СРСР Юрій Сорочик та ряд інших достойників. На майдані св. Софії та по бічних вулицях зібралося, попри холод та сильний дощ десятки тисяч народу. Одним з найбільш зворушливих моментів Богослуження було вручення Патріярхові Мстиславові посоха Митрополита Київського Петра Могили із 17-го століття. Програма дня закінчилася урочистим бенкетом в готелі „Київ" та концертом в київській опері, що їх влаштовано на честь новоінтронізованого Патріярха Мстислава.

В понеділок після інтронізації відбулося перше засідання Патріяршої Ради на якому в головному обговорено дальші пляни для розбудови на Україні УАПЦеркви. На вівторок була передбачена зустріч Патріярха Мстислава з головою Ради по справах релігії при Раді Міністрів УРСР Миколою Колесником, а на середу відвідини Чернігова, куди Владика Мстислав везе подаровані УАПЦерквою в ЗСА ліки, призначені для жертв чорнобильської катастрофи.

У Львові створено Демократичну Спілку Молоді

Київ. — Газета „Молодь України", орган Центрального Комітету ЛКСУМ (МДС), тобто комсомолу, повідомила у числі з 30-го жовтня, що у Львові створено нову Демократичну Спілку Молоді. Богдан Кушнір, кореспондент „Молоді України" інформує про це так:

„Під бадьорий козацький марш на сцену піднявся перший секретар обкому комсомолу Олександер Шлапак і оголосив XXV позачергову конференцію львівської обласної організації ЛКСМУ (МДС) відкритою. А через кілька годин, врахувавши думку комсомольців висловлену в ході референдуму, та рішення пленуму районних та міських організацій про створення нової молодіжної організації, конференція переважаючою більшістю голосів ухвалила: вважати позачергову конференцію установчою конференцією Демократичної Спілки Молоді (назва умовна). Делегати конференції звернулися до багатостраждального народу рідного краю з проханням простити гріхи і злочини, які чинилися в імені спілки: 'Розуміючи необоротність процесу розпаду тоталітарної системи, вітаючи і підтримуючи поступ нашого суспільства, ми пориваємо зі старим, одержавленим, віджившим своє комсомолом. Ми будуємо нову спілку, засновану на демократичних засадах, на загальнолюдських цінностях і приматі інтересів молоді'.

Зі сцени зійшов Шлапак уже в новій ролі — голови Тимчасової Ради, яка працюватиме над створенням нової молодіжної організації".

Далі Б. Кушнір інформує, що Шлапак оголосив тримісячний перехідний період. Хто хоче залишатися в комсомолі, хай залишається, інші хай формально стають членами нової Демократичної Спілки Молоді. „Хтось із делеґатів на залі назвав Шлапака Керенським, що дало йому причину до жарту: 'Я думаю, що через три місяці мені не доведеться тікати зі Львова у жіночому платті'. Вірні комсомольській ідеї члени, а їх було не багато, — пише далі Б. Кушнір, — закидали

(Закінчення на стор. 3)

ДЕНЬ ПОДЯКИ

З уваги на День Подяки в четвер, 22-го листопада, це число „Свободи" друкується з датою п'ятниці, 23-го листопада. У День Подяки Головна Канцелярія УНС і В-во „Свобода" будуть закриті. Наступне число „Свободи друкуватиметься в п'ятницю з датою суботи, 24-го листопада.

ВІДЕО ПРО УКРАЇНУ

Філядельфія. — Голова Комітету Сприяння Рухові у Філядельфії Уляна Мазуркевич, яка недавно перебувала в Україні, покаже відеозаписи з 2-го З'їзду Руху в Києві, з демонстрацій в Тернополі, з нарад Верховної Ради України тощо. Показ відбудеться в неділю , 25-го листопада, в УОКЦентрі в год. 4-ій по полудні.

В УКРАЇНІ ВІДКРИЮТЬ КОНСУЛЯТ ЗСА

Київ (УНІАР, УПА). — Як уже інформовано, тут в понеділок, 19-го листопада, в приміщенні Верховної Ради відбулися переговори представників парляменту і уряду України та амбасадора ЗСА в СССР Джека Метлока про обмін консулятами між Україною та ЗСА.

Після переговорів Д. Метлок зустрівся з кореспондентами й повідомив, що за кілька тижнів у Києві відкриється консулят ЗСА і представ... в присутнім майбутнього консула Джана Степанчука, українця з походження. Метлок пояснив, що відкриття консуляту затримується тільки через технічні причини.

В. ФОКІН ХОЧЕ ЗФОРМУВАТИ УРЯД НАЦІОНАЛЬНОЇ ЗГОДИ

Москва. — В інформації кореспондента Сергія Цікори, надрукованій в газеті „Известия" з 15-го листопада, повідомляється, що голова Ради Міністрів України Вітольд Фокін має намір зформувати уряд національної згоди. Як уже повідомлялося в „Свободі" з 16-го листопада, В. Фокіна 14-го листопада обрано на пост прем'єр-міністра України.

„В. Фокіну 58 років. Його родовід сягає своїм корінням аж у Запорізьке козацтво, хоч за національністю він росіянин, який чудово володіє українською мовою", — сказано в повідомленні.

В. Фокін пройшов шлях від помічника начальника дільниці шахти в Донбасі. Ті, що з ним працювали, розповідають, що він вимогливий не лише до підлеглих, але й до себе. В. Фокін входить до „групи 239" і є одним з головних авторів програми переходу України на ринкову систему. Українська програма не повторює позицій програми уряду СССР.

Головна позиція програми прийнятої Верховною Радою України, полягає в тому, що основні важелі управління економікою не будуть передані центрові, а залишаться в руках республіканського уряду. Йдеться про власну банкову систему, систему податків, а також перспективу введення власної грошової валюти з метою надійно захистити республіканський ринок.

Тепер головні важелі управління економікою перебувають у руках союзного уряду та президента СССР. На думку В.Фокіна, новий союзний договір має покласти цьому край, але своє ставлення до союзного договору Україна визначить тільки після прийняття нової конституції України, праця над якою уже почалася. Така гнучкість Фокіна, очевидно, й забезпечила йому успіх під час обрання його на пост прем'єр-міністра.

У СВІТІ

ПІД ЧАС ПЕРЕГОВОРІВ представників Чехії і Словаччини, які відбувалися під наглядом федерального уряду, наступили важливі рішення в користь Словаччини, яка отримає не тільки економічний суверенітет, але більшу політичну автономію. Представник Словаччини заявив кореспондентам, що від тепер „ми самі можемо вести і підписувати договори із закордонними країнами про економічну співпрацю". Словаки становлять одну третю всього населення Чехо-Словаччини і чимало з них проповідують ідею створення окремої держави, тобто відірваности від центру.

ПРЕСОВІ АҐЕНТСТВА інформують з Нікосії, що президент Іраку Саддам Гуссейн наказав удвоє збільшити свої збройні сили в Кувайті у зв'язку із збільшенням військового контиґенту ЗСА і альянтських країн в Савдійській Арабії. Покищо з Іраку в сторону Кувайту перекидають 250,000 вояків і, очевидно, відповідну кількість зброї та летунства. В загальному Ірак матиме 550,000 вояків і 480,000 резервистів. Військові спостерігачі кажуть, що Гуссейн висилає до Кувайту майже половину свого війська. Серед тієї маси вояків знаходяться 120,000 республіканських ґвардійців, тобто вибранців Гуссейна, які становлять також охоронну службу президента.

В БУКАРЕТШІ, РУМУНІЯ продовжуються антиурядові демонстрації проти творення в Румунії нової партії комуністів, яка, на думку речників демократичних партій, має повну підтримку теперішніх керівників з так званого Фронту національного спасіння. Нова Комуністична партія, яка, взоруючись мабуть на болгарських комуністах, прибрала собі назву „соціялістичної", плянує шукати спільників серед співзвучних з нею партій і в такий спосіб здобути перемогу у плянованих виборах. Нову партію очолив колишній прем'єр-міністер Румунії Іліє Верд.ет. Масові демонстрації були зорганізовані демократичними силами. Демонстранти домагаються усунення комуністів від влади, проголошення нових виборів і допущення у виборах усіх існуючих партій.

СОВЄТСЬКИЙ ВОЯК, частина якого стаціонувала недалеко Потсдаму, вирішив у п'яному стані викрасти з касарень панцерний віз і переїхатись ним вулицями Берліну. По дорозі він наїхав на поліційний автомобіль і пошкодив декілька інших цивільних автомобілів. В кінці вояка і „його" панцерник наздогнали вояки і притримали вояка поки наспіла совєтська військова поліція. Німці вже звикли до подібних небезпечних випадків і тому вони не радо приймають аплікації від тих вояків-втікачів, які хочуть залишитися на Заході. Аґентство Ассошієйтед Пресс інформує, що досі прохання про надання політичного азилю внесли до німецького еміґраційного уряду 53 вояки.

ПЕРЕБУВАЮЧИЙ НА ВИГНАННІ емір Кувайту шейк Джабер аль-Ахмед аль-Сабах, формально звернувся до учасників паризької конференції з проханням якнайскорше полагодити справу незаконної окупації Кувайту іракськими військами. „Тоді коли ви підписуєте мирові договори і святкуєте дружбу між собою, кувайтський народ терпить знущання окупантів і очікує на вашу допомогу", — говориться у зверненні керівників Кувайту.

ПОЛЬЩА І МАДЯРЩИНА вирішили на половину зменшити свої армії і знищити велику частину ракет та іншої зброї, щоб таким чином заощадити великі суми грошей потрібних на відновлення економіки і підвищення життєвого рівня населення. Сателітні країни, які входили в склад Варшавського Пакту мали право на здержування в себе від 50 до 75 ракет із засягом від 80 до 300 кілометрів. Міністерство оборони Польщі опублікувало в цій справі документ, у якому говориться, що Польща хоче залишитися невтральною державою і тому потребує половину менше війська для оборони статусу держави й існуючих кордонів.

Б. ЄЛЬЦИН ВІДКИНУВ ПЕРЕБУДОВАНИЙ ПЛЯН М. ҐОРБАЧОВА

Москва. — Кореспонденти акредитовані в Москві повідомили 20-го листопада, що голова Верховної Ради Російської федерації Боріс Єльцин відкинув плян основної перебудови керівництва імперією, але підтримав натомість спробу союзного уряду замиритися з республіками і визнати проголошений ними суверенітет на практиці, а не тільки на папері.

Неґативна реакція Єльцина, кажуть політичні аналітики і знавці підсовєтської проблематики, може допомогти республікам в якійсь мірі і правдоподібно змусить президента Міхаїла Ґорбачова піти наще дальші уступки тим силам в СССР, які домагаються більш радикальних змін в економіці і політиці, бо тільки на такій базі, на базі повної суверенности, можливе сяке-таке співіснування союзного уряду з республіками. Під час інтерв'ю, яке дав Б. Єльцин кореспондентові аґентства Інтерфакс він каже, що остання пропозиція М. Горбачова поділитися владою з республіками і знайти порозуміння з її керівниками, тільки зміцнить авторитет президента і покликаної ним Федеративної Ради, але ледве чи поліпшить загальну економічну й політичну ситуацію.

„Ми, тобто РСФСР, ледве чи зможемо працювати в такій структурі", — заявив Єльцин і пригадав усім, що республіканське законодавство, тобто закони Російської федерації, мусять стояти на першому місці, бо інакше республіканські уряди ніколи не зможуть забезпечити власного населення, якщо вони не матимуть змоги приймати свої власні економічні структури і рішати, що їм треба продати, а що купити. Очевидно, ані Єльцинові, ані багатьом іншим керівникам республік не сподобалася формула „всевладности" М. Ґорбачова, який властиво може діяти понад законодавством союзним і республіканським. Таке полагодження справи не сподобалось не тільки Єльцинові, але також багатьом його співробітникам. Треба сподіватися, кажуть спостерігачі, що з подібною критикою виступлять також інші республіки, якщо не офіційні керівники, то принаймні демократичні сили, які в деяких республіках вже досить сильні.

„Я є дуже розчарований такою 'мудрою' розв'язкою складного питання, яке властиво було скероване тільки на зміцнення центру", — заявив Єльцин.

Три Прибалтійські країни: Литва, Латвія, Естонія та Грузія вже раніше відкинулки „перебудований" плян М. Ґорбачова і долучились до критики Єльцина кажучи, що М. Ґорбачов навіть не узгіднював цієї справи з республіканськими урядами, а прямо накинув їм нову форму без узгіднення. „Ми не можемо вже тепер говорити про новий союзний договір, сказав Єльцин, але про співпрацю суверенних держав". Він взагалі не вважає, що висловлені ним думки є виявом „сепаратизму".

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" в Москві Френсис Клайнс підкреслює, що згідно з опінією Єльцина республіки не багато користають з нового пляну. Він (плян) не забезпечує їхньої суверенности. Зрештою республіки повинні були отримати право вета, якщо б їх М. Ґорбачов трактував поважно, як партнерів, а не як його помічників. Як поважає Ґорбачов республіки показалось під час складання делеґації СССР на паризьку конференцію, яке було не тільки дискримінуючим, але ображаючим їхню національну честь і гордість. Деякі представники республік, ті, які все ж таки поїхали, телефонували з Москви до своїх республік, щоб пожалуватись на поведінку московських імперіялістів і шовіністів. Наприклад, делеґація з України, республіки з 53-мільйоновим населенням, мусіла кожного разу відновляти свою перепустку входу до залі нарад, — пише з дозою огірчення корспондент „Вашінгтон Пост" Майкл Даббс. Більше того сам М. Ґорбачов назвав республіканських делеґатів „сепаратистами" і обіцяв боротися проти них.

В АМЕРИЦІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що Верховний Суд ЗСА ще тому дев'ять місяців наказав Управлінню соціяльного забезпечення не відмовляти допомоги бідним і фізично уломним дітям, то ще до сьогодні тисячі таких дітей допомоги не отримали. Верховний Суд ще в лютому визнав, що впродовж 16 років Уряд ЗСА переступав закон допомоги фізично уломним бідним дітям, звужуючи цю допомогу до кількох конкретно визначених хвороб, а відмовляючи такої допомоги багатьом іншим, хвороби яких не були включені в існуючих списках.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Джиммі Картер, виступаючи перед студентами і мешканцями Лонг Айленду, Н. Й., заявив, що, на його думку, президент Джордж Буш зробив непростиму помилку, збільшуючи американську військову силу на Арабському півострові. „Якщо ми нападемо на Ірак, — сказав Дж. Картер, — це буде непоправимою помилкою, і політичні наслідки цього можна розцінювати як дуже невтішні. На мій погляд, арабський світ ніколи не простить масової загибелі арабів, які впали в результаті застосування американської зброї".

БЕРУЧИ ПІД УВАГУ звідомлення про останні опити переведені між 13-15-им листопадом газетою „Ню Йорк Таймс" і телевізійною мережею Сі-Бі-Ес, виявляється, що американці починають чим раз більше журитися зобов'язаннями президента Джорджа Буша на Близькому Сході. Вони уважають, що, стараючись залякати іракського президента Саддама Гуссейна гострими словами та більшим згромадженням збройних військових сил, Президент перестарався у своєму ентузіязмі боронити Савдійську Арабію перед мнимим майбутнім нападом Іраку. Це вперше більшість з опитуваних сподіються збройної сутички з Іраком, хоча ця ж сама більшість відкидає подані Урядом ЗСА причини такої ситуації: охорона нафти, оборона Савдійської Арабії чи примушення Іраку відступити зі захопленого ними Кувайту. Ця ж більшість також уважає, що Уряд президента Буша не працював наполегливо над тим, щоби полагодити цей конфлітк дорогою дипломатичних переговорів.

З 1-ИМ СІЧНЯ НАСТУПНОГО року, посаду нового заступника директора Центральної Розвідчої Служби перебере Том Тветтен, який впродовж останніх 30 років був головним розвідником цієї агенції та жив під прихованим статусом. Приятелі твердять, що він ніколи не був багатомовним, а ті, що з ним співпрацювали мають до нього велику професійну пошану. Як твердять аналітики та знавці цього діла Т. Тветтен займатиме одну з найбільш непомітних, але водночас одну з найбільш важливих позицій, що у своєму зарядженні матиме до розпорядимости більший річний бюджет, як дипломатичний персонал Державного департаменту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пробують рятувати потопаючий корабель

У „Ню Йорк Таймсі" появилася недавно стаття колишнього голови бюра цього щоденника у Москві, першорядного знавця совєтських відносин, А. М. Розентала, під цікавим заголовком „Рятуйте пасажирів, а не корабель". Але Захід не хоче погодитися з фактом, що совєтський корабель на очах потопає. Трохи це зрозуміло. Від жовтня 1917 року до березня 1985 року, від Володимира Улянова-Леніна до Константина Черненка включно Захід не знаходив ні одного лідера чи офіційного представника Совєтського Союзу, з яким можна би було взагалі „говорити". Першим і єдиним став Міхаїл Ґорбачов, який прогнав Андрея Ґромика, міністра закордонних справ, що його прозвали „Товариш Нєт", і на його місце покликав Едуарда Шеварднадзе, з яким теж можна говорити. У престижевому журналі „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 19-го листопада 1990 року на обгортці пишається напис „Смерть держави" і тут же надгробна плита з написом „УССР, дата народження — 1917 — докладної дати смерти ще нема...".

Ідеться не тільки про особу Міхаїла Ґорбачова, який лідерам Заходу вигідний і сприйнятливий. Ідеться про страх Заходу перед хаосом на величезних просторах Евразії. До цього долучилася теорія про великопростірний обшир, з яким куди легше торгувати, як із десятком малопростірних контраґентів. І до цього приходить просто незнання історії Сходу Европи, незнання історії народів, що їх поярмив царат і після цього большевизм. Царсько-російська історична школа все ще панує в американській науці і тільки тут і там є вже винятки, є ревізіонізм. Підсумок: Захід прагне врятувати совєтський потопачий корабель і більше залежить йому на врятуванні капітана, як пасажирів.

Тому нема чого дивуватися, що канцлер Німеччини Гельмут Коль заявив у парляменті, що він рішився помагати харчами Совєтському Союзові, бо за авторитетними відомостями вже цієї зими чи на весну грозить там голод. Інформуючи про це „Ню Йорк Таймс" з 16-го листопада ц.р. цитує посадника Ленінграду Анатолія Собчака (який, до речі, виступив уже з Компартії), що він мусить завести в Ленінграді харчові картки з уваги на загрозу голоду. Знаємо з розповідей українських туристів, які в останньому часі їздили в Україну, що у Києві така ж ситуація для маси непартійних апаратчиків, що там теж погрожує голодом.

З Німеччини почали висилати до СССР 700,000 тонн картопель. Але зразу виявляється проблема маґазинування, транспорту і розподілу на самому совєтському терені. Недавно прибулі із Львова наші земляки розказують, що хоча був цього року дуже добрий врожай на картоплю і хоча зібрали гори картопель — величезна більшість — зігнила. На запит: як це сталося — можна було почути відповідь: „Як довго треба, щоб картопля зігнила?" тиждень — два. Тепер спроваджують до Львова й інших галицьких областей картоплю з Польщі і Мадярщини, навчившись вже, як і де її маґазинувати.

Крім допомоги харчами — Німеччина признала Совєтському Союзові допомогу кредитами до висоти 12 більйонів дол. Канцлер Коль звернувся теж до Европейської Економічної Спільноти, до Міжнародного Монетарного Фонду і „Групи сімох" найбільш упромисловлених країн, щоб вони поспішили Совєтському Союзові з допомогою проти загрози голоду. Воно діється не з мотивів філантропії, а власне з мотивів політичних, щоб не провалився режим Ґорбачова і не настав на Сході Европи хаос, що його не врятував би можливий військовий переворот. Люди в СССР перестали боятися і вже навіть привикли масово виходити на вулиці і такими масовими демонстраціями накидати владі свою волю. У Пекіні тамошні марксисти зважилися на переведення масакри демонструючих студентів і робітників. Хоча справжню владу в СССР має КҐБ — воно ледве чи користувались би подібною [illegible] методою.

Омелян Твардовський

ЧИ ТАК ДАЛЕКО ДО БАРСЕЛЬОНИ?

III.

Але проголошення Декларації — це тільки початок на шляху до створення незалежного українського спорту. Для міжнародного визнання НОКу України багато важитиме, як скоро зможуть утвердити себе самостійні республіканські федерації з видів спорту. Оскільки для повноправної участі України в сучасному олімпійському русі необхідним є визнання щонайменше 5 республіканських федерацій відповідними міжнародними спортовими об'єднаннями, визнаними в свою чергу МОКом, треба в стислому часі розробити статути самостійних українських національних федерацій, організувати їх роботу та подати заяви до міжнародних федерацій. Зволікати тут аж ніяк не можна, адже центральні спортові відомства не дрімають. Дальше Родак подає приклад, витягом точки із проєкту статуту Федерації плавання СССР, згідно з якою вона іменує себе єдиною представницею в імперії. Тому, на закінчення тієї статті автор відмітив, що „девізом усіх свідомих спортових фахівців та спортовців України на найближчий час повинно стати гасло: 'Своєю командою на Олімпіяду — 92 в Барсельоні!' ".

Динамічні акції Олімпійської комісії Руху, новоствореної Української Спортової Асоціяції, цілого ряду спортових журналістів, Кооперативно-Профспілково-го Фізкультурно, — Спортового Т-ва „Колос", що об'єднує прибизно 3 мільйони членів й інших організацій, примусили врешті висловити свою думку про усамостійнення українського спорту, а головно щодо створення незалежного НОКу України, В. Борзова, голову Державного комітету України у справах молоді, фізичної культури та спорту.

Під час недавньої візити українських спортових осередків, головно УСА, бюро Борзова з метою зустрічі з ним у Києві, відвідав голова УСЦАК — М. Стебельський. В бюрі співробітники Борзова чемно привітали заокеанського гостя та заявили, що голова Держкомітету України саме відбуває ділову візиту в Туреччині. Свою думку колишній олімпійський чемпіон Борзов висловив у київській „Спортивній газеті" на першій сторінці п.з. „Від бажання до реалізації" в числі з 1-го листопада 1990 року. "Отже порозмовляємо про Національний олімпійський комітет України серйозно, тверезо, всебічно враховуючи все, що з цим пов'язане, — започаткував Борзов. Як відомо, процесом створення НОК в нинішньому році займалися спортивні федерації і Державний комітет по фізичній культурі і спорту. На початковому етапі порушення цього питання активну позицію зайняла „Спортивна газета". З конкретних результатів в цьому напрямі назву: підготовку документів про проведення Генеральної асамблеї НОК України: обрання в областях делеґатів на цю асамблею. Тобто, наголошу Держкомспорт України сумнівів щодо необхідності створення НОК України не виявляв. Усім також відомо, що діяльність „старого" комітету завершена. Що створено новий Комітет у справах молоді, фізичної культури на спорту (його очолює Борзов, зам. О. Т.). Що триває організаційний період, а наші працівники перебувають, так би мовити, у стані звільнення-затвердження. Зрозуміло, що всі ці події, продовжує Борзов, не могли не позначитися і на строках створення НОК України. Але це зовсім не означає, що питання це випало з нашого поля зору. Взагалі необхідно дбати, щоб НОК України був організацією справжньою, а не символічною. Дальше Борзов звертає увагу на Олімпійську хартію, згідно з якою членом МОК може стати НОК, що має повноваження спортових федерацій з видів спорту. І тут же відмічує, що в Україні більшість із 65-ти тримаються лише на ентузіястах даного виду спорту. Пропонує створити повноважні, організаційно зміцнілі федерації, які були б здатні вести фінансову і господарську діяльність. Це для побудови міцного фундаменту НОК України". Конкретно: продовжує Борзов „доопрацьовуємо положення про 'громадсько-державну федерацію' (саме таким бачимо її на період становлення). Це рішення прийняте після ретельного вивчення юридичного і правового боків справи, реальних можливостей їх самопрожиття. Опісля Борзов зупинився на фінансових справах та здатним персоналом, що міг би завідувати тією ділянкою; треба без зайвої сором'яливості будувати професійні основи великого спорту: виробити пакет документів правової та соціяльної захищенності спортовців та тренерів, добитися підзаконних актів тощо".

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галя Колесса

Дух сучасної України

Вже давно закінчився літній вакаційний сезон, але на славній Союзівці, оселі Українського Народного Союзу, життя вирує безліччю цікавих подій. Союзівка продовжує гостинно відчиняти свої двері для дорогих гостей, даючи можливість не тільки чудово відпочити серед мальовничої природи, але й проводити цікаві зустрічі, відсвятковувати важливі події. Але особливо приваблюючою є можливість одних зустрітися з мистецтвом, а інших — дарувати своє мистецтво людям.

Саме в такому дусі відбувся в просторій залі „Веселки" великий концерт артистів з України, які прийхали від усього серця подарувати своє натхнення землякам-українцям. Дві з половиною години пролетіли, неначе одна мить. Кожен за своїм смаком міг вибирати те, що до вподоби — можна було почути і хоровий спів, і сучасні українські пісні, і естрадну музику. Та, здавалося, захопленим слухачам подобалося все і навіть не бентежило те, що в одному концерті були представлені такі різні і, здавалося б, жанрово несумісні групи. Навпаки, вони доповнювали один одного, перетворивши всю програму в цікаву та різноманітну імпрезу, об'єднану одною спільною ідеєю і просякнуте духом сучасної України.

Програма була обрамлена виступом чоловічого хору „Гомін", під батутою Олега Цигилика, який розпочав концерт і завершив його. Таким чином виступ хору був поділений на дві частини — в першій прозвучали твори українських клясичних та сучасних композиторів релігійного змісту, обробки народних пісень, лірика та патріотика. В другій частині виступу хору звучали майже виключно стрілецькі пісні.

Розпочав програму твір П. Чайковського „Святий Боже", що прозвучало як апотеоз віри, що об'єднує усіх нас. Від першого ж моменту звернув на себе увагу збалянсований глибокий тембр звучання хору, відчуття ансамблю. Хор співає академічно. Головний диригент і художний керівник хору — Олег Цигилик, людина, яка є патріотом своєї справи і вкладає в неї всі вміння і душу. О. Цигилик є теж професійним співаком і наполегливо працює над культурною звуковидобуванням, що має великий вплив на досягнення тембрального ансамблю. Диригент добився ліквідації непотрібного ґліссандо при початку взяття звуку, що притаманне багатьом іншим хорам і є помилкою. Разом з цим, відчувався брак хоча б одного басапрофундо у „Гомоні".

Справжньою окрасою хору є його солісти — Ганна Бачинська (сопрано) і Орест Сидір (баритон), які зачарували слухачів своїми голосами і музикальністю. Хор співав у супроводі піяністки Надії Бабинець, майстерності якої він теж завдячує свій успіх. Слід відзначити, що серед учасників хору включно з його головним диригентом є приблизно половина професійних музиків. Наприклад, О. Цигилик, Надія Бабинець і Тарас Брилинський є працівниками Львівської консерваторії, Ганна Бачинська, брати Сало та Олексій Федина викладають в музично-педагогічному училищі ім. Філярета Колесси; Микола Ковальчук, Орест Сидір та інші є студентами консерваторії. Це лише кілька прикладів. Решта членів хору хоч не є професійно зв'язані з музикою, є великими ентузіястами українського хорового мистецтва. Коли слухаєш „Гомін", мимоволі на думку приходить факт, що українці мають природний талант до співу, зокрема хорового. Але мимо того очевидним є, як багато праці вимагає те, щоби вивести хор на справжній професійний рівень і особливо похвальним це є у відношенні до непрофесіоналів.

Диригентами хору є також Іван Прокопович та Микола Ковальчук. І. Прокопович майстерно керує хором у виконанні Святих Літургій, він теж один з найкращих басів хору. Не абияка роля Прокоповича як імпресаріо хору — це йому належить ідея творчого обміну між нюйоркською „Думкою" і „Гомоном". М. Ковальчук — молодий і дуже здібний диригент, який при сприятливих обставинах і наполегливій праці може мати перед собою яркє творче майбутнє.

Вслід за „Гомоном" публіка вітала тріо „Світлицю" у складі Ігоря Кушплера, Лідії Михайленко та Маріяна Шуневича. Можна цілком погодитися з тим, що це „тріо дотепних, веселих, талановитих людей, щиро відданих українській національній культурі". Кожний з учасників тріо має добрі голосові дані, є музикальний і артистичний. Всі троє артистів професійно пов'язані зі сценою. Ігор Кушплер — ведучий соліст Львівського Оперного Театру. Лідія Михайленко — солістка Київського Театру Естради, Маріян Шуневич — соліст Львівської Філгармонії і вокально-

(Закінчення на стор. 4)

Корнель Крупський

НА БРОШУРУ СОЛЖЕНІЦИНА ТРЕБА ВІДПОВІСТИ БРОШУРОЮ

Читаючи відкритий лист Святослава Караванського Олександрові Солженіцинозі, надрукований в 201-202-му числах „Свободи" (за 19-те і 20-те жовтня 1990), переконуємось у цьому, що це знаменита і надзвичайно змістовна реакція на брошуру Солженіцина, в якій цей письменник підготовляє ґрунт для московського імперіялізму, що традиційно не визнає українського народу як окремої нації.

Безумовно, що С. Караванський своїм листом робить корисну прислугу визвольній боротьбі українського народу, і за це йому належить признання. Як знаємо, зміст брошури Солженіцина початково був надрукований російською мовою, а відтак виданий також англійською мовою. Наглядно, що автор „Архіпелагу ҐУЛаґ" покинув літературу і перейшов на політику, та ще й до того, на дуже підступну і хитру політику. Він, мабуть, заохочений нерішучістю Заходу в політиці відносно совєтської імперії, якій стає чимраз важче втриматись, а також бачить, що український народ хоче звільнитись від опіки „старшого брата" і придумав, що росіяни можуть ужити мілітарну силу для придушення визвольного руху в Україні тоді, коли, на думку Москви, зайде потреба, а здеорієнтований Захід, не матиме підстави втручатись до внутрішніх порахунків „братніх народів".

Як бачимо, ефект брошури Солженіцина розраховується на довшу мету, а це підказує, що лист Караванського, хоч який змістовний та ельоквентно висловлений, але недостатньо використований нашою спільнотою. Можна сказати, що його доля буде подібна до євангельської притчі про закопаний талант. На нашу думку, лист Караванського також повинен бути надрукований в перекладі на англійську мову і поміщений не тільки в українській англомовній пресі, але й також виданий окремою брошурою. Видання брошури повинні здійснити установи, які репрезентують українську спільноту: УККА, УКРада та інші.

Зміст листа Караванського в брошурі повинен бути відповідно прокоментований. Крім цього повинні бути зацитовані місця з брошури Солженіцина, на які Караванський реаґує у своєму відкритому листі. В брошурі, обов'язково, треба вказати на непростолінійність Солженіцина в розв'язці національностевого питання совєтської імперії.

Ще недавно Солженіцин визнавав український народ поневоленим і гнобленим, та визнавав право українського народу на державну незалежність, хоч і з умовою, що приналежність кількох північних областей України там, де росіяни в більшості, мала б бути вирішена воля населення цих областей через переведений референдум.

Брошури з відкритим листом Караванського можна було б висилати до англомовної преси, конґресменів та інших політичних чинників. Кошт брошури не буде великий, але користь з неї напевно буде. В американській спільноті поширюються кола, які хочуть допомогти жертвам совєтської імперії зняти накинене на них ярмо.

Під час писання цих рядків, перед нами лежить „Ню Йорк Таймс" з 30-го жовтня 1990 року, в якому є стаття відомого журналіста А.М. Розентала п.з. „Поможім пасажирам". У своїй статті Розентал представляє Совєтський Союз як потопаючий корабель і закінчує свою статтю такими словами: „Тепер стало ясним, що в нашому політичному і моральному інтересі є шукати людей та організацій в: Росії, Україні, на Балтиці, Грузії, Вірменії і дійти до висновку на це, саме котрі з них змагають до демократії в майбутньому. І хоч тепер ми не можемо багато зробити для них, але згодом ми зможемо спрямовувати нашу допомогу до пасажирів, а не до невдачного капітана і його перестрашених офіцерів".

Як бачимо, американський журналіст уважає, що в інтересі Америки є шукати в Совєтському Союзі за тими, що змагають до демократії. Чи з цього не випливає, що українці у вільному світі повинні робити намагання, щоб вказувати американцям на тих, що змагають до правдивої демократії в Україні? На жаль, цей наш обов'язок є дуже занедбуваний серед нас. Це можемо твердити на основі такого факту: коли американська преса почала повідомляти про боротьбу балтійських народів за незалежність від Москви, тоді в цій пресі почали появлятись листи читачів з балтійськими прізвищами, які реаґували на статті про боротьбу в країнах їхнього походження. В листах читачі, або схвалювали написане, або робили якісь доповнення чи спростування і т.п.

Подібно реаґували читачі на статті про визвольний

(Закінчення на стор. 4)

Роман С. Голіят

ЛЬВІВ'ЯНИ ВШАНУВАЛИ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ

III.

Володимир Гордієнко — доктор наук, співголова Львівської реґіональної організації „Меморіял" у есеї „Сталінізм і Українська Греко-Католицька Церква", познайомив присутніх конференції, зі станом посідання „величної споруди, яку впродовж 44-річного перебування на чолі Української Греко-Католицької Церкви підняв над християнським світом Його Святість, Слуга Божий Андрей, людина, яка користувалася великою повагою у всьому світі, яка була високо шанована християнським населенням усіх націй, людністю різних віроісповідностей". Автор подав статистичні дані про стан посідання Української Греко-Католицької Церкви до 1939 року, та її ліквідацію т. зв. псевдо собором у 1946 році у Львові. Далі читаємо, що в роках 1939-1941, большевики вислали на Сибір до ҐУЛаґів, півтора мільйона населення зі Західньої України — це приніс для народу Західньої України золотий вересень 1939 року.

Гордієнко підкреслив, що скоєного зла не пам'ятає агресор, бо на його сумлінні тисячі, і про вчинену наругу пам'ятають вірні, бо вона для всіх є одна. В щоденних молитвах, протягом цих 44-ох літ, вони залишились вірними Богові й Апостольській Церкві. І сьогодні на терені Західньої України, вона знову підіймається із небуття. Поруч з нею відбувається і національне відродження України. І наше щастя, що ми є учасниками і свідками цього процесу. Його ґарантом стала і наша конференція, — сказав Гордієнко.

Ірина Калинець, народний депутат України, у есеї „Митрополит Андрей — духовний будівничий нації", звернула увагу, що „український геній, перший поставив проблему моральної чистоти й духовного здоров'я людини і нації, як запоруку їхньої справжньої свободи". Вона зацитувала ряд вдумливих висловів Митрополита Андрея, між ними, що Митрополит випередив свій час на десятиліття — і щойно тепер людство наближається до розуміння цієї очевидної істини, що нація — живий [illegible] визначає його як „я — суб'єкт, відповідальний за свої вчинки кожна окрема людина. Для Митрополита Андрея Шептицького Батьківщина — нація — поняття насамперед духовне і моральне".

За визначенням А. Шептицького, питання мови є лише одним із чинників, що творять народ — значно важливішою для Митрополита Андрея є свідомість щодо рідної мови: „всі, що по українськи говорять, або що вважають українську мову за рідну, будуть становити український нарід". Таке розуміння є особливо актуальним сьогодні, оскільки єдине в стані погодити проблему мовно зрусифікованого Сходу України з ідеєю національного відродження. Вона пригадує, що гаслом сьогодення є: єднаймося, бо ми українці і хочемо незалежної України. І, як не прикро, але те гасло не спричиняється до єдності, а лише поглиблює роздори і конфронтацію, протиставляє амбіції українського і російського населення, православних і католиків... Шлях до єдності А. Шептицький бачив в екуменізмі, в поглибленні релігійного — на площину життя політичного він переніс такі потрібні і святі Христові слова: возлюби ближнього свого і заакцептував на „піднесенні київського престола до достоїнства Патріярхату" при визнанні влади Вселенського Архиєрея тим українським патріярхом, що буде з кола православних єпископів. Бачучи майбутню Україну незалежною, вільною державою з політичним представництвом в Европі і рівно ж з паріярхальним представником в Римі. Бачив Україну християнською і миролюбною. Його ідеї екуменізму заполонили світ — та невідомі досі в Україні. Европейський світ зробив велетенський поступ до єднання, сказала Калинець, — на Україні ж бушують пристрасті феодального рівня. На жаль, на наше нещастя, Українська Церква ділить — з Російською ту недугу (нетерпимості — І.К.) і та недуга довела народ до повної руїни, якщо представники українських Церков не знайдуть способу поєднатися. Способу поєднатися не знайшли. Бо обездуховленою раною зяє Україна, зокрема Східна. І починати треба з початку — з азів: з місіонерських проповідей християнства, з науки великих вчителів народу, з програми А. Шептицького — 'Як будувати рідну хату' ".

Павло Пундій — член-кореспондент НТШ, архівар Українського Лікарського Т-ва Північної Америки, у своєму слові „Піклування Митрополита Андрея Шептицького народним здоров'ям", автор заподав біографічні дані Слуги Божого Андрея і його родовід. Він обширно інформує про „Народну лічницю", яку матеріяльно підтримував Митрополит Андрей. Він заподає список лікарів, які безплатно трудилися для свого народу. У цьому списку, знаходимо д-ра Романа Осінчука, статті якого на медичні теми появляються на сторінках „Свободи".

У місяці березні 1938 року відкрито новозбудовану на закупленій парцелі Митрополитом на вул. П. Скарги українську лікарню імени Митрополита Андрея Шептицького. У ній було 100 ліжок, з яких користали: „за 9 місяців 1938 року — перейшли 54,404 пацієнтів, з того 27.7 відсотка українців, 17.7 відсотка поляків і 8.6 відсотка жидів та інших. Автор також згадує, що за допомогою Митрополита Шептицького, студентська Медична громада, створила санаторію для українських студентів у Підлютому й провадила її власними силами в часі літніх вакацій 1911 і 1912 роках. Лікарським опікуном санаторії в 1911 році, був також д-р М. Панчишин. Митрополит за свій кошт улаштував модерне обладнання для живця Підлюте, який знаходився у митрополичих угіддях і лісах (30,000 гектарів) у підніжжі Карпат.

Автор цих рядків, подає найголовніші думки авторів повищої збірки.

Д-р Марія Клячко, що працює над англомовною публікацією про Слугу Божого Андрея, і перша дістала дозвіл відвідати архів про діяльність Митрополита Шептицького, отримала листа з України такого змісту: „Відзначено 125-ліття від дня народження Митрополита Андрея Шептицького. На місцях, пов'язаних з життям А. Шептицького, урочисто пройшли молебні, встановлено пам'ятні знаки, виголошено багато промов, в яких звучали реабілітація великого Митрополита, визнання його непересічних заслуг".

Українське телебачення присвятило окремий репортаж пам'яті А. Шептицького. Оповім коротко його зміст. Спочатку, говорилося в репортажі, що Митрополит вітав прихід нацистів на Україну, а згодом, переконавшись в справжніх цілях Гітлера, гостро засуджував його, всіляко надавав допомогу потерпілим від гітлерівців людям. Далі в репортажі переповідався його життєвий шлях, значення його благородної діяльности. За своє життя я вперше почув з уст нашої офіційної пропаганди добре слово про А. Шептицького. Істина раніше чи пізніше, але завжди восторжествує. Правду, як ми все більше переконуємось в останні роки важко сховати".

Учасники наукової конференції у Кракові, присвяченій Митрополитові Шептицькому, що відбулася 22-24-го червня під патронатом Польської Академії Наук, вислали телеграму до Папи Івана Павла II такого змісту: „Зібрані на краківській науковій конференції присвяченій постаті Слуги Божого Андрея Шептицького, пересилаємо Вашій Святості вислови синівського підданства і молимося в наміренні беатифікації цього невтомного посередника в з'єднанні Сходу зі Заходом в одній Вселенській Церкві.

Краків, 24-го червня 1990 року".

Проф. Р. Жук на міжнародних конференціях

Відомий канадський архітект Радослав Жук, професор університету МеикҐілл в Монтреалі, виголосив доповіді на двох важливих міжнародних конференціях.

В Атенах, у Греції, відбулася весною перша спільна конференція асоціяції високих шкіл архітектури ЗСА і Канади та европейських архітектурних інститутів. Ця конференція була присвячена проблемам та завданням сучасної архітектурної освіти. У своїй доповіді на тему „Уява та інтелектуальна послідовність в архітектурному проєктуванні" проф. Жук представив принципи своєї теорії проєктування. Над розбудовою цієї теорії він працює вже кілька років і ця теорія стала основою його творчої і педагогічної діяльности. Доповідь проф. Жука була ілюстрована прикладами способу його власного проєктування і прикладами праць студентів із трьох його курсів — архітектурне проєктування, аналіз і теорія та літній заграничний курс, що він провадив тричі у Венеції.

Від 27-го травня до 1-го червня Міжнародне Об'єднання Архітектів відбуло свій 17-ий світовий конґрес у Мотреалі. Це тільки другий раз цей світовий конґрес, який влаштовується що три роки, відбувся на цьому континенті. У конґресі взяло участь понад 3,500 учасників з 83-ох країн. Основні сесії цього конґресу нули присвячені темі культури і технології. Р. Жук виступив з доповіддю „Критична реінтерпретація традиції у контексті нової технології". Як приклад цього напрямку, проф. Жук представив українські церкви, які він запроєктував в Канаді і ЗСА при співпраці ряду архітектурних фірм чи як їх консультор. Ці церкви є вже відомі поза межами Північної Америки через їх публікацію у провідних міжнародних архітектурних журналах, але це, мабуть, вперше українська церковна архітектура, а, можливо, українська архітектура взагалі, була представлена та дискутована на цьому всесвітньому архітектурному форумі.

Під час конґресу проф. Жук брав також участь у церемонії впровадження нових членів в коледж оф Феловс (колегія заслужених) Королівського Архітектурного Інституту Канади. Членство у цій колеґії є найвищим професійним відзначенням цього Інституту і надає право вживати титул „Фелов". Це відзначення було наділене проф. Жукові в 1987 році.

Н. Н.

Банк Чейс Мангеттен з почестями попрощав В. Рака

На фото (зліва): мґр В. Рак, д-р Я. Падох, Т. Лєбрек, президент банку і М. Еспозіто, віцепрезидент.

Недавно Банк Чейс Мангеттан, один з найбільших банків Америки й світу, спектакулярно попрощав свого віцепрезидента, маґістра економічних наук Нюйоркського університету Володимира Рака.

На закінчення розкішного прийняття, в якому взяли участь рівно 250 урядовців банку і запрошених гостей, головний директор банку Томас Лєбрек та віцепрезидент Майкл Еспохіто підмітили великі заслуги для банку В. Рака у його 34-літній праці для їх установи, а зокрема за велике його знання, яке набув в Українській Вищій Економічній Школі та в Нюйоркському університеті. В банку працював зразу, як фінансовий контролер, а згодом на пості віцепрезидента. Приємно було почути відмічення, що В. Рак є українцем й що він з трудом привчив співробітників правильно вимовляти його ім'я Володимир.

На прийняття запрошено крім вибраних урядовців банку (банк затруднює понад 3.000 урядовців) також дружину В. Рака, Анну, відому громадську діячку, обох синів з дружинами і дітьми.

Мґр В. Рак є дуже заслуженою людиною для нашої громади, а зокрема для Наукового Товариства ім. Шевченка, на відповідальнім пості скарбника. Голова НТШ д-р Я. Падох висловив все ще не запізнену подяку від НТШ й ґратуляції за успіхи в професійній праці та побажав успіхів у дальшому житті.

Н. Н.

У Філядельфії вшанували пам'ять С. Бандери і ген. Т. Чупринки

Заходами Громадського комітету під головуванням голови колишніх вояків УПА Михайла Ковальчина, що складається з представників філядельфійських комбатантських і молодечих організацій, а рівночасно з рамени УВФронту відбулась у Філядельфії в неділю, 14-го жовтня ц. р., низка імпозантних заходів, якими вшановано пам'ять сл. п. Степана Бандери та сл.п. ген. Тараса Чупринки.

Тієї ж неділі заходами організацій УВФронту в українському католицькому катедральному храмі у Філядельфії о. прелат Михайло Федорович відслужив Службу Божу і Панахиду за спокій душі провідника сл.п. Степана Бандери. При цьому сказав відповідну проповідь, вказуючи в ній на заслуги Степана Бандери для української нації. Великий храм був заповнений вірними. Перед іконостасом стояли почоти з прапорами — українським національним, націоналістичним червоно-чорним, УПА, СУМу, ООЧСУ та українсько-американських ветеранів. Співав під час Літургії і Панахиди катедральний хор під дириґентурою Осипа Лупаня. Св. Літургія і Панахида за спокій душі сл. п. Тараса Чупринки і сл. п. воїнів УПА відбулась 4-го березня ц. р.

Після полудня у великій залі УОКЦентру відбулася святочна академія, якою відзначено 40-ліття від часу геройської смерти головного командира УПА, голови ген. секретаріяту УГВР, провідника ОУН в Україні Романа Шухевича, Лозовського, Тараса Чупринки, Тура.

Свято започаткував коротким словом голова Громадського комітету Михайло Ковальчин, давши рівночасно вказівку провести вояцький апель на сцені перед портретом ген. Романа Шухевича. Апелем, в якому взяли участь члени УПА, І Дивізії УНА, ОбВУА, Українсько-американських ветеранів, Пласту, СУМу, проводив декорований срібним хрестом бойової заслуги командир УПА Василь Ґудзик. В тому часі із сурми неслись жалібні звуки. Знаменитим сурмачем був Богдан Бачара. Під звуки сурми двоє молоденьких сумівців Таня Іваськів й Адріян Леськів зложили перед портретом генерала вінок із синьо-жовтих квітів.

Зворушливий церемоніял закінчено, і на сцену вийшов чоловічий ансамбль „Гайдамаки" в козацьких строях. Диріґентом ансамблю є мґр Ігор Кушнір, знаменитою акомпаніяторкою на фортепіяні Леся Рудий. „Гайдамаки" працюють без перерви над своїм мистецьким удосконаленням й дають запоруку, що скоро стануть однією з найбільш люблених співочих одиниць.

Репертуар „Гайдамаків", представлений публіці в часі академії, різноманітний та цікавий: „Україно, мати", „Розпрощався стрілець", „Марш куреня бойків", „Завтра в далеку дорогу" — це в першій частині програми, а в другій: „Я сьогодні від вас від'їжджаю", „Летіла куля", „Гей степами" і „Видиш, брате мій". Публіка щедро апльодувала після кожної пісні. Ансамбль має за собою ряд успішних виступів, останньо у Гартфорді з нагоди 50-ліття УККА та на Листопадовій академії у Філядельфії.

Дуже добре виступив декляматор Роман Кнігницький, виконавши з непересічним хистом і чуттям настроєву і рівночасно бойову поему „Леґенда".

В центрі уваги було, очевидно, головне слово майора американської армії Петра Содоля. Приємно було слухати цю доповідь, створену на базі докладної аналізи дійсности в часах Романа Шухевича і теперішньої. Доповідач прийшов до висновку, що теперішні події в Україні є наслідком сповнювання ідей, висунених і реалізованих націоналістами Романом Шухевичем і Степаном Бандерою.

Сьогоднішні маси українського народу заховали в собі пам'ять про цих героїв України, наших символів, виконуючи їхні заповіти.

Наскрізь вдала академія, як і цілий день, призначений пам'яті Степана Бандери, Романа Шухевича, бойовиків ОУН й бійців УПА (співзвучно з таким же днем в Україні), пройшов у духовному пов'язанні із покровителькою України й УПА Пречистою Дівою Марією. 14-го жовтня кожного року — це день молитви і день відновлення присяги без вагання служити Україні.

Прибранням сцени зайнялись друзі Юрій Наконечний, Левко Галас і Михайло Майчук.

Мирослав Рудий

У Львові...

(Закінчення зі стор. 1)

Шлапакові, що він спілкується зі звільненими з комсомолу членами і жменькою його прихильників. Але голосування показало всім іншу картину. Лише два чи три делеґати виявили відвід (тобто догану) О.Шлапакові, а більшість проголосувала за нову спілку".

Група з десяти делеґатів і восьми запрошених осіб, які в більшості репрезентували російськомовних членів львівської організації, заявили, що будуть обороняти принципи нової програми і статуту комсомолу України, яка має право на існування. Після того група залишила залю нарад. На думку її лідерів, реорганізація львівського комсомолу є нічим іншим як політичною грою, спробою замінити вивіску.

Б. Кушнір каже в кінці інформації, що „роля миротворчого судді випала редакторові газети „Молода Галичина" Михайлові Батогові. Він переговорював з групою Євгена Мазура і 'бунтівники' повернулись до залі нарад, а іхні вимоги були частково задоволені. Група з десяти делеґатів провела свій пленум, на якому обрала членів бюра, секретаря тимчасової комсомольської організації на плятформі ЛКСМУ. Юра Феколкін заявив, що комсомольська організація на Львівщині була, є і буде.

Але якою? Кількох прихильників знайдуть серед молоді 10 делеґатів. Не відомо також, що чекає новостворену Демократичну Спілку Молоді Львівщини", — пише у висновку кореспондент Б. Кушнір.

„Світло..."

(Закінчення зі стор. 1)

членами мистецької групи Яра.

„Світло зі Сходу" виставляється від 23-го листопада до 9-го грудня (від четверга до неділі) у театрі „Ля Мама", 74 A East Fourth Str. betw. 2nd and 3rd Ave. Вистави починаються о 8-ій год. вечора, а в неділі додаткові матіне о 3-ій годині по полудні. Квитки — 10 і 12 дол. Вистава є співпродукцією театру „Ля Мама" і мистецької групи Яра. Проситься замовляти квитки телефоном, бо місця обмежені. Телефон каси театру „Ля Мама": (212) 457-7710.

ІНТРОНІЗАЦІЯ

У інформації про перебування Патріярха Мстислава в Україні у „Свободі" з суботи, 17-го листопада, заплянованy на неділю, 18-го листопада, у соборі св. Софії церемонію слід уважати інтронізацією, а не висвяченням. — Ред.

У світлу пам'ять д-ра О. Фаріона

Св. п д-р О. Фаріон

30-го вересня 1990 р. упокоївся в Бозі на 74-му році життя заслужений церковний та громадський діяч в Чикаґо, св. п. д-р Олександер Фаріон. Покійний був живим прикладом активного українського патріота, відданого своїй Церкві та своєму народові.

Народився д-р Фаріон 24-го жовтня 1916 року в селі Пакість-Наґірне, Мостиського повіту, Галичина, в родині вчителя початкової школи Івана і Катерини з роду Брицьких. Середню освіту здобув в державній гімназії з українською мовою навчання в Перемишлі, де в 1934 році склав іспит зрілости.

Медичні студії почав на Львівському Університеті (1935-39), а закінчив їх у Медичному інституті у Львові в 1941 році. Ще як студент був активним членом Української Медичної Громади у Львові, а в 1938-39 роках був її головою. В 1940-41 роках працював асистентом при катедрі топографічної анатомії, а в 1941-43 роках асистентом при катедрі дитячої хірургії і ортопедії у Львові. В 1943-45 роках д-р О. Фаріон був лікарем-хірургом при українській Дивізії „Галичина" Української Національної Армії та учасником бою під Бродами. В дальших боях під Фельдбахом в Австрії був ранений в ногу та до кінця війни пролежав у шпиталі в Кляґенфурті.

Після закінчення Другої світової війни був таборовим лікарем у ді-пі таборі в Кляґенфурті-Віллях, а в 1946-47 роках працював з рамени Українського Допомогового Комітету в Римі при Оспіталє дель Бамбіно Джесу в Римі. В 1946 році одружився з Ярославою Ганущак, а у вересні 1947 року переселився з родиною до Арґентини, де працював лікарем в Госпіталь Еспаньол в Буенос Айресі. По 12-ти роках перебування в Арґентині переселився з родиною до Чикаґо. Тут відбув однорічний інтерншіп у Вест Сабирбан шпиталі в Овк Парку та після нострифікаційних іспитів провадив приватну лікарську практику в українській ділянці Чикаґо.

За весь час своєї лікарської практики належав до лікарського складу в шпиталях: Френклін Булевард, Лютеран Діконес, Волтер Меморіял, Сейнт Мері оф Назарет та Колюмбус. Був також членом кількох американських медичних товариств та довголітнім членом Управи Українського Лікарського Товариства в Чикаґо. За його цінну і жертвенну працю був відзначений почесною грамотою з нагоди наукової конвенції УЛТПА у Філядельфії в 1986 році. Цього року одержав також пропам'ятну грамоту признання і подяки від президії Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців.

Покійний д-р Фаріон був також активним членом Братства Дивізійників в Буенос Айресі, а потім в Чикаґо, та щедрим меценатом на видавничий фонд і фонд допомогу українським інвалідам. За свою працю для братства був нагороджений золотою медалею під час святкувань 22-го січня 1990 року. Найбільше відданої праці покійний доктор вложив для парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаґо. Він був одним із головних основників парафії, довголітнім першим радним та головою Будівельного комітету для побудови Культурного Осередку парафії. За свою віддану працю одержав особливе признання і благословення від Патріярха Йосифа в жовтні 1981 року. У 1988 році, після здвигнення Культурного Осередку, вдячні парафіяни свв. Володимира і Ольги нагородили його грамотою подяки і признання, а в 1989 році місцевий відділ УККА наділив його теж грамотою визначного громадянина. В 1988 році д-р Фаріон через тяжку недугу перейшов на пенсію, а 30-го вересня 1990 року перестало битися його шляхетне серце.

Не повним був би духовий портрет св. п. д-ра Фаріона, якщо б не відмітити двох особливих рис його характеру. Як справді примірний християнин, відзначався він супроти інших воровизнань справжньою толеранцією, а як колишній український вояк завжди у всіх випадках безкоштовно лікував усіх колишніх вояків-українців, без уваги на те в якій військовій формації вони служили.

Вдячна українська громада в Чикаґо справила йому величаві похорони при великому здвизі народу. Продовж двох днів у похоронному заведенні Музики відбувалися похоронні відправи, що їх очолив о. митрат Маріян Бутринський при сослужінні о. Мирона Панчука, о. Романа Козака та гостя о. Миколи Косарчина, а до яких співав чоловічий хор під управою Наді Савин. А у відправі парастасу брав теж участь настоятель православної катедри св. Володимира, о. протоієрей Степан Женчух.

Біля домовини держали стійку з парафіяльними хоругвами члени президії парафії та представники Сестрицтва і Братств, в імені яких промовляв голова Братства св. Андрея, інж. Степан Голяш, а від парафії довголітній співробітник покійного доктора при розбудові парафії, колишній головний радний, проф. Василь Маркусь. Від Українського Лікарського Товариства прощали свого члена д-р Роксоляна Лончина, а від станиці Братства Дивізійників Роман Припхан.

У вівторок вранці, 2-го жовтня, з похоронного заведення Музики вирушив похід з домовиною до собору свв. Володимира і Ольги, де відслужено похоронну відправу, очолену Владикою Іннокентієм Лотоцьким, ЧСВВ, а прощальну проповідь виголосив о. митрат М. Бутринський. Тлінні останки покійного д-ра О. Фаріона спочили на цвинтарі св. о. Миколая біля могили його батьків.

Покійний залишив у глибокому смутку дружину Ярославу, дочки Марту і Анну-Марію з чоловіками, внуків Романа, Олександра, Андрія і Данилка, брата Євгена з родиною.

Д-р Павло Пундій

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЄЮ агентства Ассошіейтед Пресс, Варшавський Пакт, військова організація східньоевропейських країн, яка діяла під керівництвом Совєтського Союзу у противагу Північно-Атлантійському Оборонному Союзові (НАТО), перестане існувати 1-го липня наступного року. Про це заявив кореспондентам в Будапешті представник міністерства закордонних справ Мадярщини Іштван Корменді. Таку дату визначили ті члени Варшавського Пакту, які хочуть вийти з нього якнайскорше, зокрема Мадярщина, Польща, Чехо-Словаччина. Януш Онишкевіч, заступник міністра оборони Польщі, заявив, що його країна правдоподібно найскорше вийде з пакту.

КОЛИШНЬОГО ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКОГО дипломата Гаґена Блява прокуратура обвинувачує в шпигунстві на користь Москви і східнього бльоку. На шпигунську роботу його завербували агенти східньонімецької розвідки. 55-річний дипломат, який служив в західньонімецьких амбасадах в Токіо, Лондоні, Відні і інших країнах, 30 років служив вірно комуністам і передавав розвідчикам НДР важливі інформації, які вони у свою чергу пересилали до головної квартири КҐБ. Г. Бляв признався, що працював шпигуном довгі роки і отримував за свої „послуги" високий гонорар в західній валюті із Східнього Берліну. Кільканадцять разів він особисто зустрічався з тодішнім керівником розвідки НДР Маркусом Вольфом. В загальному він отримав за свою службу 1,2 міл. долярів нагороди.

Управа УВАН у США
та Винниченківська Комісія УВАН
з глибоким смутком повідомляє, що 16-го листопада 1990 р. в домі для старших (в Spring Valley) на 88-му році життя померла

ВАРВАРА ЛУКІВНА ВОВК-БАКАЛО
(з дому ОЛЬШЕВСЬКА)

прихильниця і щедрий жертводавець на цілі УВАН, одна з перших меценатів і основників Фонду Винниченка та його багаторічний жертводавець, активна громадянка, патріот та жертводавець на різні культурні, допомогові та видавничі справи української спільноти.

Перед її прахом схиляємо голови.
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Синові Юрієві Вовк з родиною висловлюємо наше щире співчуття.

Управа УВАН та Винниченківська Комісія

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в суботу, 10-го листопада 1990 р. в Чикаґо, Ілл. на 70-му році життя відійшов у вічність

наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.
СТЕФАН МЕРЗА

колишній голова Т-ва св. Андрея при церкві свв. Володимира й Ольги в Чикаґо, Ілл.

Залишені у смутку:

дружина — ЕВА
донька — МАРІЯ МЕРЗА
внук — ІВАН ЛЕВКОВИЧ
брати —
ІВАН МЕРЗА з дружиною АННОЮ
МИРОН МЕРЗА з дружиною ЕВГЕНІЄЮ

ПОХОРОН відбувся у середу, 14-го листопада 1990 р. з церкви свв. Володимира й Ольги на цвинтар св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Ділимося сумною вісткою, що по довгій і тяжкій недузі в п'ятницю, 16-го листопада 1990 р. відійшла у Вічність

наша найдорожча
ДРУЖИНА, ДОНЬКА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.
ОЛЬГА БОЙКО
з дому ДЕВОНЧУК

нар. 4-го лютого 1931 р. у Денисові, Україна.

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 18-го листопада 1990 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юніон, Н. Дж.
ПОХОРОН відбувся в понеділок, 19-го листопада 1990 р. в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. Похована на цвинтарі Hollywood Cemetary в Юніон, Н. Дж.

Горем прибиті:
муж — РОМАН
мама — АННА ДЕВОНЧУК
діти —
БОРИС з дружиною ДЕРИЛ
ХРИСТИНА з мужем ВОЛОДИМИРОМ КІРОЮ
ІРЕНА з мужем МИХАЙЛОМ ЯБЛОНСЬКИМ
внучка — ЛЕСЯ БОЙКО
шваґер — ОРЕСТ БОЙКО з дружиною ЛЮБОЮ і доньками:
МАРТА КАРДАШИНЕЦЬ з мужем ТОЛЬКОМ і сином РОМАНОМ;
ЛІДА ОХРІМ з мужем СТЕФАНОМ
кузин — ІВАН БОЙКО з дружиною ЛЮБОЮ, сином АНДРІЄМ і родиною
кузин — ІЗИДОР КЕРНИЧНИЙ
кузин — МИРОН КОЛИНЯК з родиною
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді, Україні і Польщі

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 17-го листопада 1990 року відійшов у вічність

бл. п.
ЙОСИП МИХАЙЛОВИЧ ХРОНОВИЧ

з Бродів, Галичина у Ню Йорку на 95-му році життя.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У глибокому смутку:

дочка — АННА МАСАДЮК
внучка з чоловіком — д-р ІРИНА НАСАДЮК
д-р МИРОСЛАВ ДРАҐАН
правнук — ДАНИЛО НИКОЛАЙ ДРАҐАН

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий."
   — Лорд Томас Деннінг

2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками"
   Професор Віллєм Ваґенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана. Наукова праця з легальної психології". Вид Гарвардського Університету

3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного"
   — Патрик Бюкенан

4. „На мою думку ця справа смердить. Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янюка і поведінку Відділу спеціяльних інвестиґацій (ОСІ) в нашій країні"
   — Конґресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо). „Конґресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.

5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса"
   — Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивогідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

Невідомі твори О. Новаківського у Києві

Після закінчення 2-го Всеукраїнського з'їзду Народного Руху в Києві відбулася ще одна немаловажна подія. В Музеї Українського Образотворчого Мистецтва було відкрито виставку 53 досі невідомих творів всесвітньовідомого українського художника Олекси Новаківського (1872—1935) із приватної колекції Миколи Мушинки (Чехо-Словаччина).

Відкриваючи виставку, директор Музею Михайло Романишин підкреслив, що це перша персональна виставка картин Новаківського у Києві.

Музей Українського Образотворчого Мистецтва має у своїх фондах лише три картини цього знаменитого художника, творчість якого становить епоху в історії українського образотворчого мистецтва. Виставлені твори він назвав шедеврами українського мистецтва, які до значної міри поповнюють досі відому творчість Олекси Новаківського. Далі він наголосив, що всі кошти, пов'язані з виставкою картин О. Новаківського у Києві, покрив власник колекції.

Подібну оцінку виставленим творам дав і науковий працівник інституту літератури АН УССР Олекса Мишанич та письменник Григорій Булаг. В культурній програмі виступив київський бандурист Микола Литвин, виконавши кілька чудових творів традиційного і сучасного фолкльору.

Власник колекції Микола Мушинка розповів історію придбання творів О. Новаківського. А історія цієї колекції і справді цікава. Її першим власником був друг Олекси Новаківського ще із краківських студентських років Іван Голубовський, за професією адвокат. Під час війни картини були в Німеччині, де пропало все майно Голубовського, загинув його єдиний син, однак картини чудом збереглися. Після війни вони потрапили у м. Вейпрти у Чехо-Словаччину. Перед своєю смертю у 1956 році Іван Голубовський заповів їх своїй єдиній дочці Галині Стон-Болтарович, яка у 1976 році, після поїздки у ЗСА та Польщу, покінчила життя самогубством у Празі, не залишивши жодного заповіту.

Оскільки у Галини не було ні дітей, ні інших близьких родичів, все її майно, включно з картинами, припало Чехо-Словацькій державі. Квартирне управління, щоб звільнити помешкання, дало їх на авкціон як картини невідомого художника, а М. Мушинка, як єдиний покупець, купив їх усі. Так виникла основа колекції М. Мушинки, яка згодом поповнювалась дальшими картинами О. Новаківського і сьогодні становить 53 твори з різних періодів творчости художника.

Серед виставлених картин є чудові портрети (Сидора, Івана і Галини Ґоґульських, Е. Ґоґульської, Митрополита Шептицького та інші), карикатури, пейзажі, ескізи, принагідні зарисовки, акварельні малюнки тощо. Є в колекції і два останні пензлі О. Новаківського та його палітра.

Репортаж із відкриття виставки передало київське радіо та телебачення. На вернісажі виставки був присутній і завідувач українською редакцією радіо „Свобода" із Мюнхену Богдан Нагайло.

Вперше в історії колекція Миколи Мушинки експонувалася у Львівському меморіяльному музеї Олекси Новаківського у квітні та травні цього року.

Було б бажано, щоб з нею ознайомилися й українці за океаном.

М. Пастушенко

Київ.

РЕЧНИКОМ РИМО-КАТОЛИЦЬКИХ єпископів Америки з питань абортів стала 30-літня Гелен Алвейр, що є за фахом адвокатом, та допомагала заступати протиабортні рішення у Верховному Суді ЗСА. Розмовляючи з кореспондентами, вона заявила, що ця праця для неї буде зовсім природною, бо вона уважає себе частиною Церкви. Проти абортів виступає від коли їй було 13 років, бо твердо вірить у право на життя, що на її думку є тісно пов'язане з правом на свободу.

На брошуру...

(Закінчення зі стор. 2)

рух в Східній Німеччині, Чехо-Словаччині та інших східньоевропейських країнах. На превеликий жаль, досі, нам не довелось зустріти ні одного листа в американській пресі від українців — як реакцію на це, що преса повідомляє про визвольні події в Україні. Невже ми уважаємо, що прихильні статті до визвольних змагань в Україні треба промовчувати? Якщо так, то дуже помиляємось, бо в наших часах навіть найсильніші країни видають великі суми грошей на реклямy на міжнародній арені. Вони постійно реклямують свою державну систему і культуру свого народу, а ми немов надіємось, що за нас хтось інший буде говорити. Ось і Солженіцин говорить за нас, але говорить неправду.

Ті, що сьогодні в Україні ведуть боротьбу за право української мови на українській землі та за інші права людини, не мають можливости виступати перед світом в своєму імені, бо Україна ще є складовою частиною Совєтського Союзу. Таким чином українській діяспорі залишається чимало до виконання.

Повертаючись до запропонованої брошури з відкритим листом Святослава Караванського до Солженіцина, вважаємо її на часі, конечною і корисною, тим більше, що Солженіцин виступає не сам за втримання „братнього" українського народу в російській імперії. Напевно, що біля нього є ціла кліка єдинонеділимців, які в такий чи інший спосіб будуть намагатись ставити колоди на дорозі до визволення України.

Уважаємо, що УККА та УКРада зроблять дуже корисне для української визвольної справи діло, коли проведуть потрібні заходи, щоб появилася пропонована у цій статті брошура.

Дух сучасної...

(Закінчення зі стор. 2)

інструментального ансамблю „Ватра". Основний жанр виконуваних „Світлицею" творів — це сучасні українські пісні, які своєю основою заглиблені в джерело народного фолкльору. У виконанні тріо звучали також оригінальні народні пісні та естрадна музика. Таким чином можна було завважити жанрову гнучкість репертуару тріо. З правильним відчуттям стилю були виконані різні за стилістикою твори, при чому в залежності від стилю мінявся спосіб голосового звуковидобування — від рівного, відкритого звуку в оригінальних народних піснях до сучасної манери виконання естрадних пісень В. Івасюка, І. Білозіра, І. Кушплера, композицією якого „Світлиця" розпочала свій виступ. „Моя синьоока Україна" — таку назву носить ця пісня і виконання її було присвячено першим українцям, які колись приїхали на американський континент. Хотілося б підкреслити патріотичну направленість змісту виконуваних творів, яка, зрештою, є притаманною всім трьом ансамблям, що виступили в концерті. У випадку „Світлиці" це був ліричний партіотизм — попри душевні переживання, ліризм м'якої і поетичної української душі, відчувалися рішучість і стремління до ідеалів. Ідейна направленість творів зробила їх дуже актуальними для всіх українців — і з рідних земель, і з діяспори:

Причасти мене розмовою
українською мовою,
Зачаруй мене славнозвісною
українською піснею

або

Станьмо кожен звуком,
Станьмо кожен громом слова
Хай праотча слава знов
сягне ясних висот,
Щоб не занепала наша
українська мова,
Щоб не засмітився
український наш народ.

Ці слова повинна пам'ятати кожна людина, в грудях якої б'ється українське серце — чи живе вона в Америці, чи в славному Києві, де ще не всі українці говорять своєю мовою.

Ідейна направленість виконуваних пісень притаманна і третій групі, яка виступила в концерті — вокально-інструментальному ансамблеві „Смерічка". Жанр ансамблю — естрадна музики. Солісти володіють добрими голосами і кожен з них має свою індивідуальну і неповториму манеру виконання. „Смерічка" приїхала в концертове турне з різноманітним репертуаром — можна було почути і українські народні та стрілецькі пісні, і твори В. Івасюка, П. Дворського та В. Прокопика, музичного керівника ансамблю.

Особливо яркишм талантам наділений член ансамблю і автор багатьох композиції П. Дворський. Його творам притаманний мелодизм, цікава інструментація і самобутність. Тембр ліричного тенору Дворського, співучість його пісень, які природно осідають в пам'яті, органічно пов'язані і випливають з його поетичної особистости. Співає він музикально, емоційно, віддано, захоплюючи слухачів і заставляючи їх відчути всю палітру звукових барв і ідею змісту. В такому дусі прозвучали у виконанні автора його пісні „Живиця", „Мама Марія" (присвячена всім українським матерям) і символічно закінчена словами „Аве Марія") і „Смерекова хата" (у виконання Назарія Яремчука). Але особливо хотілося б звернути увагу на композицію П. Дворського „Будуймо храм", яка повинна би стати чином духовного єднання всіх українців.

Якими даними та артизмом наділені також солісти „Смерічки" Н. Яремчук та Іванесса Братущак.

Публіка була одушевлена враженнями від концерту, наприкінці якого всі три ансамблі, схвильовані довшими оплесками, вийшли на сцену; їм вручено китиці квітів і влаштовано стоячу овацію. В імені УНСоюзу його колишній предсідник д-р Іван Флис вітав артистів, відзначуючи, що вони своїм виступом показали, що Україна була, є і буде. З словами привітання до гостей теж звернулася голова Відділу СУА Стефанія Барановська, з коротким словом депутат ВР України Михайло Швайка, а хорист „Гомону" в імені всіх артистів дякував УНСоюзові, адміністрації Союзівки і всім землякам за тепло сердець і щирість прийняття.

На другий день вранці осінній холод відійшов і ярке сонце освітило Союзівку, показуючи її дорогим гостям у всій красі. Ще півдня гості насолоджувалися чудовою природою гір, згадуючи рідні Карпати, а невдовзі вони вирушили далі в турне, покинувши Союзівку і з жалем розлучаючись з мальовничим шматочком України на американській землі.

ЗАСТУПНИК МІНІСТРА внутрішніх справ СССР Сергєй Трошін заторкнув перший раз під час зустрічі з кореспондентами справу наркоманії в Совєтському Союзі і торгівлю наркотиками. Згідно з його словами понад півтора мільйона совєтських громадян вживають наркотики. Ця цифра прозвучала досить сенсаційно, бо три місяці тому статистики КҐБ применшували цю цифру принайменше у п'ять разів. Трошін подав ще одну цифру, якою цікавились також закордонні кореспонденти, а саме: фінансовий оборот торгівців наркотиками в минулому році на території СССР становив приблизно один більйон карбованців. Згідно з передбачуванням торгівля наркотиками буде поширюватися в системі вільної торгівлі і переходу совєтської економіки на вільний ринок. Представники КҐБ, яким взагалі не дуже то сподобався спосіб поширення зв'язків СССР із Заходом, домагаються від Верховної Ради СССР прийняття закону, який обмежив би право виїзду совєтських громадян за кордон, бо вони, мовляв, звідти привозять наркотики, порнографію та інші недозволені в СССР речі.